

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/1315
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.12.2025/68
Karar Numarası : 2025/792
Başvuran :
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
1- Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Kurum/Kişi : 2- Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
3- Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı (DİSKİ- İçme Suyu Dairesi Başkanlığı)
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın barındırıldığı Ceza İnfaz Kurumunda yaşanan su kesintilerinin mağduriyete yol açtığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne hitaben yazdığı dilekçesine yönelik işlem yapılmadığı ve ek bir vantilatör/klima talebinin karşılanmadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Barındırıldığı koğuşun yılın her mevsimi güneş aldığını, özellikle yaz mevsiminde hava sıcaklığının tutulma koşullarını olumsuz etkilediğini,

b. Sıcak hava koşullarının etkisi altında kalınan zaman zarfında gün içerisinde soğuk su ile duş alma ihtiyacının hasıl olduğunu fakat soğuk su kesintilerinin yaşandığını, bu husustaki taleplerine yer verdiği Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne hitaben yazdığı 24/3/2025 tarihli dilekçesine yönelik olarak herhangi bir işlem tesis edilmediğini,

c. Güneşten korunmak ve sıcaklığın olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik yeterli kapasitede bir vantilatörün ya da klima gibi soğutucu özelliği olan ürünlerin Kurum kantininde satışa sunulmadığını, iddia etmektedir.

3. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen cevabi yazıda;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

a. Kampüs yerleşkesinde tutuklu ve hükümlülere sıcak ve soğuk kullanım suyunun kesintisiz olarak verildiğini, Ceza İnfaz Kurumunda meydana gelen teknik arızalar veya Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü - DİSKİ) tarafından su beslemesinin durdurulması hâlleri dışında keyfi su kesintisinin yapılmadığı,

b. Kurumda su kesintisinin yaşanmadığı günlerde, kapalı ceza infaz kurumlarındaki su otomasyon sistemlerinin çalışmaması nedeniyle sınırsız bir şekilde hem sıcak su hem de soğuk su temin edildiği; teknik arıza kaynaklı su kesintisi yapılan dönemlerde ise kullanım suyunun 1 saat verilir 1 saat kesintiye gidilmesi yöntemiyle ihtiyacın karşılandığı,

c. Diyarbakır ilinin iklim koşulları, su kullanım alanları, kampüs yerleşkesinde barındırılan mahpus sayısı ve su kesintilerinin sebebiyet verebileceği güvenlik sorunları dikkate alınarak 8/5/2025 tarihli ve ... sayılı yazı ile DİSKİ (Makine İkmal Daire Başkanlığı)'den yeni bir sondaj kuyusunun ivedi olarak açılması hususunda talepte bulunulduğu,

belirtilmiştir.

4. Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı (DİSKİ- İçme Suyu Dairesi Başkanlığı) tarafından gönderilen cevabi yazıda;

a. Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesi için planlanan herhangi bir su kesintisi programının bulunmadığı,

b. Yaşanan su kesintisinin ise aşırı tüketimden kaynaklandığı, sorunun kendilerine iletilmesiyle ivedi bir şekilde Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesine tanker vasıtasıyla taşıma su arzının yapıldığı,

belirtilmiştir.

5. Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen cevabi yazıda;

a. Başvuranın 24/3/2025 tarihli dilekçesinin 24/3/2025 tarihli ve ... sayılı yazı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, Genel Müdürlükten gelen 26/3/2025 tarihli ve ... sayılı cevabi yazıda "*Dilekçesinde belirtilen hususlarla ilgili olarak gereğinin takdir ve ifası ile yasal mevzuat hakkında dilekçe sahibine bilgi verilmesi...*"ne istinaden konu ile ilgili başvuran ...'a 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesi kapsamında 9/5/2025 tarihinde bilgi verilerek imzasının alındığı,

b. Hava sıcaklığının yüksek olması nedeniyle bulunduğu odaya/koğuşa ek bir vantilatörün verilmesi hususundaki talebine ilişkin olarak; İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından mezkûr Yönetmelik'in 9'uncu maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda 1/7/2025 tarihli ve ... numaralı kararla başvuranın talebi doğrultusunda daha önceden 1 adet vantilatör verildiği gerekçesiyle ek bir vantilatör verilmesi talebinin reddedildiği,

c. Başvuranın ilgili karara karşı İnfaz Hakimliğine şikayet ve itiraz yollarına başvurmadığı,

ç. Başvuranın bulunduğu odanın yaşam alanının 12 metrekare (m²), havalandırma alanının 23,5 m² ve tuvalet banyo alanının 2,6 m² boyutlarında tek kişilik bir oda (...) olduğu,

belirtilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

6. Muhatabın yazılı görüşüne ilişkin başvuran tarafından gönderilen cevabi yazıda;
- a. Su kesintisinin geçmiş yıllarda yapılmış olsa da 2025 yılının yaz aylarında yapılmadığı,
 - b. Başvurunun konusunun ek vantilatör/klima kullanımına izin verilmesi olduğu,
- belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı 17'nci maddesinde *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"* hükmü yer almaktadır.

8. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümünde *"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) e) Belli bir konuyu içerip içermediği, (...) yönlerinden incelenir."* hükmü yer almaktadır.

11. Mezkûr Yönetmelik'in *"Karar türleri"* başlıklı 65'inci maddesinde *"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."* hükmü yer almaktadır.

12. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli Kabul Edilmezlik Kararı"* başlıklı 67'nci maddesinde *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

edilmezlik kararı verilir." hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

a. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne hitaben gönderdiği dilekçeye yönelik olarak işlem yapılmadığı iddiasına ilişkin olarak;

15. Başvuranın iddiasının özü hak arama hürriyeti ve dilekçe hakkına ilişkindir.

16. Başvuru konusu iddianın esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

17. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

18. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

19. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

20. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin korunması*" başlıklı 40'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre "*Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlâl edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir."

21. Anayasa'nın "*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesinin ilgili kısmına göre "(1) *Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. (2) Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir. (...)*"

22. Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), mahpusların yetkili ceza infaz kurumu personeline her gün istek veya şikâyetle bulunma fırsatına sahip olması ve ayrıca her talep ve şikâyetin ivedilikle ele alınarak gecikmeden yanıtlanması tavsiye edilmektedir (Nelson Mandela Kuralları, para. 55-57). Bu bağlamda, İdarenin mahpusların dilekçe hakkının kullanımını etkisiz hale getirici veya engelleyici yaklaşım ve uygulamalardan kaçınması gerekir.

23. Anayasa Mahkemesi (AYM)'ne göre kişilerin kamu makamlarına seslerini duyurabilme ve bu makamlardan bilgi edinebilme amaçlarına hizmet eden anayasal bir insan hakkı olan dilekçe hakkı, hak arama özgürlüğünün en önemli araçlarından biridir ve bilgi edinme hakkıyla sıkı sıkıya bağlıdır (AYM, *Hasan Ercan*, B. No: 2015/54, 12/11/2019, para. 41; AYM, *Ahmet Kılıçelli*, B. No: 2017/31069, 30/9/2020, para. 43).

24. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

25. Muhatap Ceza İnfaz Kurumundan edinilen belgelerin incelenmesinden, başvuranın 24/3/2025 tarihli dilekçesinin, 24/3/2025 tarihli ve ... sayılı yazı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden gelen 26/3/2025 tarihli ve ... sayılı cevabi yazıda, dilekçede belirtilen hususlarla ilgili olarak gereğinin takdir ve ifası ile yasal mevzuat hakkında dilekçe sahibine bilgi verilmesinin istendiği, bu doğrultuda konuya ilişkin olarak başvuran ...'a Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesi kapsamında 9/5/2025 tarihinde bilgi verildiği ve başvurucunun imzasının alındığının görülmüştür.

26. Başvuranın dilekçesinin ilgili kuruma gönderilmediği iddiası, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında, özü itibarıyla dilekçe ve bilgi edinme hakkı kapsamında kaldığı; öte yandan mezkûr iddiaya yönelik muhatap Kurumun dilekçenin gönderimine yönelik gerekli işlemleri yürüttüğü anlaşıldığından iddiasının somut verilerle desteklenmeyen dayanaktan yoksun bir iddia niteliğinde olduğu anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen mezkûr iddiaların Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

olduğu kanaatine varılmıştır.

b. Başvuranın bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda yaşanan su kesintilerinin mağduriyete neden olduğu iddiasına ilişkin olarak;

27. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında Yer Alan Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 Sayılı Tavsiye Kararına ek olarak yayınladığı kararın "Hijyen" başlığı altındaki 19.3'üncü maddesine göre "*Mahpuslar, hijyene ve mahremiyete saygı gösteren sıhhi imkânlarla her an ulaşabilmelidirler.*"

28. Nelson Mandela Kuralları'nın 16'ncı maddesine göre "*Mahpusların iklim şartlarına uygun bir ısıda, mevsimlere ve coğrafi bölgeye göre genel hijyenik koşullar için gerekli aralıklarda, ılıman bir iklim varsa haftada en az bir kez banyo veya duş almalarına imkan verilecek şekilde, her mahpusun yararlanabileceği yeterli banyo ve duş tesisi bulunur.*"

29. Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) Standartlarının 49'uncu paragrafında " (...)Mahkûmlar uygun duş veya banyo imkanlarına sahip olmalıdır. Hücrelerde akan su olması da tercih edilmektedir." denilmektedir.

30. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahkûmlar için bir ceza infaz kurumlarındaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarında yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (CPT 2. Genel Rapor, Hapsedilme, para. 44).

31. "*Anayasa'nın 17'nci maddesi, ceza infaz kurumunda tutulan bir mahpusun içinde bulunduğu şartların insan onuruna yakışır bir şekilde olmasını da koruma altına almaktadır. İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahpusları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir*" (AYM, Turan Günana, para. 39).

32. Bir muamelenin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekir. Her olayda asgari eşiğin aşıp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir (AYM, Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23). Tutulma koşullarının Anayasa'nın 17'nci maddesi yönünden yapılacak asgari ağırlık seviyesi değerlendirmesinde; tutulma süresi, açık havada egzersiz yapma olanakları, koşulların fiziksel ve zihinsel etkileri, bazı durumlarda mahpusun yaşı, cinsiyeti, sağlığı ve davanın tüm koşulları gibi birçok faktörün önemli rol oynadığı belirtilmelidir (AYM, Cengiz Yetgin, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 58).

33. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından 25-26/9/2023 tarihlerinde Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen inceleme ziyareti neticesinde hazırlanan ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından 19/4/2024 tarihinde kabul edilen 2024/23 sayılı Diyarbakır

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu'nda; Kurum yerleşkesinde kullanılan suyun önceki yıllarda 6 adet artezyen kuyusundan gelen suyun arıtılmasıyla elde edildiği, yapılan çalışmalar neticesinde artık şebeke suyu kullanıldığı ve artezyen kuyularının kapatıldığı, söz konusu Ceza İnfaz Kurumları yerleşkesinde yer alan su depolarında teknik arızaların yaşanabildiği ve gerekli onarımın yapılması süresince suların kesilebildiği, su dağıtımının, oda girişlerindeki su sayaçları ve otomasyon sistemi ile sağlandığı, ziyaret tarihinde mahpusların günlük 200 litre soğuk ve 80 litre sıcak su kotasına sahip olduğu bilgisi verilmiştir. Kurumun sıcak su ihtiyacının Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından merkezi doğalgaz sistemi ile sağlandığı ifade edilmiştir (TİHEK, Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/23, Ankara, 2024, s. 9).

34. Öte yandan Diyarbakır ilinde yaşanan mevsimsel kuraklığın etkisiyle il genelinde suyun azaldığı dönemlerde planlı su kesintilerinin yapılabilirdiği ve mahpusların herhangi bir mağduriyet yaşamaması için su kullanımının en az olduğu belirli saat aralıklarında kesintilerin gerçekleştirildiği, öte yandan su kesintileri hususunda muhatap Kurumun, DİSKİ'ye gerekli bildirimleri yapmasına karşın hem teknik arızalar hem de iklim şartlarının olumsuz etkileri sonucunda Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesinde su arzında sorunlar yaşandığı, gelecek dönemlerde bu sorunların giderilmesi yönünde gerekli olan adımların atıldığı anlaşılmıştır.

35. Muhatap Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan iletilen belgelerde su arzına yönelik çalışmaların Açık Ceza İnfaz Kurumu bünyesinde planlandığı bilgisi verilmiş olup Açık Ceza İnfaz Kurumundan gelen belgelerin incelenmesinden, Kampüs yerleşkesinde tutuklu ve hükümlülere sıcak ve soğuk kullanım suyunun kesintisiz olarak verildiği, ceza infaz kurumunda yalnızca teknik arızalar veya DİSKİ tarafından su beslemesinin durdurulması hâllerinde su kesintisi yaşandığı, bu süreler dışında keyfi su kesintisinin yapılmadığı; su kesintisinin yaşanmadığı dönemlerde kapalı ceza infaz kurumlarındaki su otomasyon sistemlerinin çalışmaması nedeniyle sıcak ve soğuk suyun sınırsız biçimde temin edildiği, teknik arıza kaynaklı kesintilerde ise kullanım suyunun bir saat verilerek bir saat kesilmesi yöntemiyle ihtiyacın karşılandığı ve Diyarbakır ilinin iklim koşulları, su kullanım alanları, kampüs yerleşkesinde barındırılan mahpus sayısı ile su kesintilerinin yol açabileceği güvenlik riskleri dikkate alınarak 8/5/2025 tarihli ve ... sayılı yazı ile DİSKİ'den yeni bir sondaj kuyusunun ivedilikle açılması yönünde talepte bulunulduğu anlaşılmıştır.

36. Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı (Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü - İçme Suyu Dairesi Başkanlığı) tarafından gönderilen belgelerin incelenmesinden ceza infaz kurumu yerleşkesi için planlanan herhangi bir su kesintisi programının bulunmadığı, geçmiş dönemlerde meydana gelen su kesintisinin aşırı tüketimden kaynaklandığı ve sorunun bildirilmesi üzerine ceza infaz kurumu yerleşkesine tanker vasıtasıyla ivedilikle taşıma su arzının sağlandığı anlaşılmıştır.

37. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, konuya ilişkin içtihatlar ve sunulan belgeler birlikte değerlendirildiğinde, geçmiş dönemlerde meydana gelen her teknik arıza ya da mevsimsel kuraklık sonucunda ortaya çıkan olumsuzlukların tek başına kötü muamele olarak nitelendirilemeyeceği, muhatap Kurum tarafından teknik arızaların giderilmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü ve DİSKİ tarafından hizmete sunulacak yeni su kaynakları aracılığıyla günlük su ihtiyacının karşılanması yönünde olumlu adımların atıldığı, yaşanan sorunun geçici nitelikte olması nedeniyle günlük yaşamı, ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olan ıstırap düzeyinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

ötesinde etkileyecek bir ağırlığa ulaşmadığı anlaşıldığından, başvurusunun anılan iddiasının kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilebilecek asgari eşiğe ulaşmadığı ve bu bağlamda kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

c. Başvuranın bulunduğu odaya/koğuşa ek bir vantilatörün/klimanın verilmesi hususundaki talebine ilişkin olarak;

38. 13/12/2004 tarihli ve 5725 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar" başlıklı 35'inci maddesine göre "*Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin oda ve eklentilerinde bulundurabilecekleri veya bulunduramayacakları kişisel eşya, gıda, tıbbî malzeme ve diğer ihtiyaç maddeleri yönetmelikle düzenlenir.*"

39. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Elektirikli eşyalar*" başlıklı 9'uncu maddesine göre "*Koğuş, oda ve eklentilerinde, kurumun elektrik tesisatı, fiziki koşulları ile odanın mevcudu dikkate alınmak suretiyle, kantinden temin edilen; HDMI/SCART/USB ve benzeri veri depolama veya aktarma girişi olmayan, dâhili uydu alıcısı ve bilgisayar sistemi ile tümleşik özelliği bulunmayan televizyon ile buzdolabı, saç kurutma makinesi, idare tarafından uygun görülecek sayıda elektrikli su ısıtıcısı ve iklim koşulları da dikkate alınarak vantilatör bulundurulmasına izin verilebilir. (...)*"

40. Muhatap Kurumun İdare ve Gözlem Kurulunun 1/7/2025 tarihli ve ... numaralı kararında başvuranın hava sıcaklığının yüksek olmasından dolayı 1 adet vantilatörün yeterli olmadığı, ücreti hesabından karşılanmak koşulu ile ek bir vantilatörün yanına verilmesini talep ettiği, başvuranın önceki tarihli talebi doğrultusunda 1 adet vantilatör kullanmasına izin verilerek odasına verildiği ve başvuranın halihazırda odasında 1 adet vantilatör bulunduğu anlaşıldığından ek bir vantilatör kullanma talebine red kararı verildiği anlaşılmıştır.

41. 5275 sayılı Kanun'un 35'inci maddesi gereğince ceza infaz kurumlarında bulundurulabilecek eşyaların yönetmelikle düzenleneceği kuralı getirilmiş olup bu amaçla çıkarılan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin 72'nci maddesine istinaden İdare ve Gözlem Kurulunca verilen kararın kanuni bir dayanağı bulunmaktadır.

42. Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına atıfla, tutulma koşullarını değerlendirirken başvurucular tarafından ileri sürülen somut olaylara ilişkin iddialarla birlikte koşulların bir bütün olarak gözetilmesi, (AİHM, Dougoz v. Yunanistan, B. No.: 40907/98, 6/3/2001, § 46), bu kapsamda, önlemlerin şiddeti, amacı ve bireyler için sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi gerektiğini (AİHM, Van der Ven v. Hollanda, B. No.: 50901/99, 4/2/2003, § 51) ifade etmiştir (Anayasa Mahkemesi, Turan Günana, B. No.: 2013/3550, 19/11/2014, § 38).

43. Yine Anayasa Mahkemesine göre, cezaevlerinde tutulan kişilerin maruz kaldığı maddi koşulların Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamına girebilmesi için asgari bir eşiğe ulaşmış olması gerekmektedir. Belirtilen asgari eşiğe ilişkin değerlendirme; tutma koşulları ile ilgili tüm veriler, özellikle de

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

muamelenin süresi, fiziksel ya da ruhsal etkileri ve bazen de mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu dikkate alınarak yapılmalıdır (Anayasa Mahkemesi, Ergin Aktaş, B. No.: 2014/14810, 21/9/2016, § 73).

44. AİHM'nin içtihadında da kötü muamelenin Sözleşmenin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belirli bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması şartı aranmaktadır. Bu ağırlık düzeyi değerlendirilirken; muamelenin doğası ve bağlamı, uygulanma biçimi ve yöntemi, fiziksel veya zihinsel etkileri, bazı durumlarda da kişinin cinsiyeti, yaşı, sağlık durumu gibi ilgili tüm koşullar dikkate alınmaktadır (AİHM, Kudla v. Polonya, 30210/96, 26/10/2000, § 91).

45. Bu noktada, ulusal mevzuat ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerde mutlak olarak yasaklanan işkence ve kötü muameleden söz edebilmek için söz konusu eylemin asgari ağırlık seviyesine ulaşması gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para.162; *Jalloh/Almanya*, B. No: 54810/00, 11/7/2006, para. 67; *Gafgen/Almanya*, B. No: 22978/05, 1/6/2010, para. 88, *El Masri/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, B. No: 39630/09, 13/10/2012, para. 196). Asgari seviyenin değerlendirilmesi görecelidir; muamelenin süresi, fiziksel ve psikolojik etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi olayın tüm koşullarına bağlıdır (AYM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, p.162).

46. Somut olay, muhatap Kurumun sunduğu bilgi ve belgeler, mevzuat hükümleri, içtihatlar ile birlikte değerlendirildiğinde başvuranın barındırıldığı odanın yaşam alanının 12 m², havalandırma alanının 23,5 m² ve sıhhi tesisat (tuvalet-banyo) alanının 2,6 m² olduğu, söz konusu yaşam alanında, iklim koşulları dikkate alınarak halihazırda "16 inç (40,64 cm) çapında bir vantilatörün" başvuranın kullanımına sunulduğu, Diyarbakır Meteoroloji İstatistiklerine göre ortalama en yüksek sıcaklığın 38,4 santigrat (°C) derece ile temmuz ayına ait olduğu ve yaşanan sorunun ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olan ısıtım düzeyinin ötesinde etkileyecek bir ağırlığa ulaşmadığı anlaşıldığından, başvuranın anılan iddiasının kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilebilecek asgari eşiğe ulaşmadığı ve bu bağlamda kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>